

T.B.M.M.
HALKLARIN DEMOKRATİK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Sayı : 1659
Tarih : 27.09.2021

52402

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın **Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat BİLGİN** tarafından Anayasanın 98' inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96' ncı ve 99' uncu maddeleri gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını saygılarımla arz ederim.

Murazzez ORHAN IŞIK

Van Milletvekili

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) ve Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) birlikte açıkladıkları “İşle Bağlantılı Hastalık ve Yaralanmalar” Küresel İzleme Raporu “Hiç kimse yaptığı işten hastalanmamalı ve yaşamını yitirmemelidir.” cümlesi ile başlamaktadır. Ancak rapora göre her yıl 1,9 milyon kişi işe bağlı nedenlerle hayatını kaybetmektedir. Uzun çalışma saatleri, işyerlerinde ve işyerlerinin olduğu bölgelerde hava kirliliğinin yüksekliği, işyerlerinde bulaşan hastalıklar nedeniyle yüzbinlerce işçi yaşamını yitirmektedir. Mesleki yaralanmaların ve kazaların bu ölümlerin yüzde 19'una (360 bin ölüm) neden olduğu ifade edilen raporda Türkiye’de işçi ölümlerine dair veriler de paylaşılmıştır. Türkiye’de “işe bağlı sebeplerle hayatını kaybedenlerin sayısı” 2000 yılında 22 bin 110, 2010 yılında 23 bin 255, 2016’da ise 22 bin 438 olarak açıklanmıştır. Rapora göre Türkiye’de işe bağlı sebeplerle engelli olan işçi sayısı 2000 yılında 1 milyon 136 bin 939, 2010 yılında 1 milyon 83 bin 95, 2016 yılında ise 1 milyon 10 bin 894 kişi olmuştur. Her yıl onbinlerce kişinin öldüğü bir milyondan fazla kişinin de geçici veya kalıcı olarak engelli olduğu bu süreçler için kapsamlı bir politika geliştirilmesi gerektiği açıktır.

İşe bağlı ölüm sebeplerinden birisi de tedbir alınmadığı için yaşanan ve kamuoyunda “iş cinayetleri olarak” bilinen ölümlerdir. Türkiye’de iş cinayetleri sistematik bir şekilde devam etmektedir ve her yıl en az iki bin kişinin bu cinayetler kapsamında yaşamını yitirdiği kamuoyunca ifade edilmektedir. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Meclisi’nin (İSİG Meclisi) basın ve diğer bazı kaynaklardan derlediği verilere göre 2021 yılının ilk sekiz ayı içerisinde iş cinayetlerinde en az 1.494 işçi yaşamını yitirmiştir. İSİG Meclisi’nin kamuoyuna duyurduğu raporlarına göre 2013 yılından bu yana 16.400’den fazla işçi, gerekli önlemler alınmadığından iş cinayetlerinde yaşamını yitirmiştir. Öte yandan Covid 19 koşullarında yaşamı risk altında olan işçi sayısının arttığı bilinmektedir. Özellikle tarım ve inşaat sektörlerinde kayıt dışılık nedeniyle iş cinayetlerinde yaşamını yitirenlere, iş kazası ve meslek hastalığı geçirenlere ilişkin verilerin kaydı ya tutulmamaktadır ya da eksik tutulmaktadır.

Türkiye’de sayısı milyonlarla ifade edilen mülteci ve çocuk işçilerin geçirdiği iş kazası ve iş cinayetlerine dair resmi bir kayıt ve istatistik kamuoyuna açıklanmamaktadır. Madencilik alanında kitlesel ölümlere yol açan Soma, Ermenek, Dursunbey, Karadon ve Şirvan madenlerindeki iş cinayetleri ve sonrasında devam eden uzun yargılama süreçleri örneklerinde görüldüğü üzere genellikle bir cezasızlık politikası uygulanmaktadır. İşçi sağlığı ve güvenliğinin gereğini yerine getirmeyen, kar hırsı ile daha çok üretmek için işçileri yasal sınırların dışında çalıştıran, işyerinde sendikal örgütlenmeyi engelleyen yaklaşım; hem

işverenlerce hem de kamu otoritesi adına hareket edenlerce esas alınmaktadır. Yüzlerce işyerinde sendikalara üye olan işçiler işten atılmaktadır.

İş cinayetlerinin ve iş kazalarının iş süreçlerinde alınmayan tedbirler nedeniyle devam ettiği bilinmelidir. COVID ölümleri ve servis kazaları gibi nedenlerle devam eden iş cinayetleri somut tedbirsizlik örnekleridir. Öte yandan işyerlerinde elektrik çarpması, yüksekten düşme, göçük, ezilme gibi nedenlerle işçiler yaşamını yitirmektedir. İşçilerin sağlık kontrollerinin düzenli bir şekilde yapılması veya olası bir iş kazası durumunda ilk yardım ve sağlık hizmetlerinin hızlı ve etkili bir şekilde sunulması yaşam kurtarıcı olacaktır. Ancak bir çok işyerinde işçi sağlığı ve güvenliği için gerekli farkındalık ve tedbir çalışmaları yürütülmediği gibi birçok işyerinde de hem ilkyardım hem de sağlık hizmetlerine erişim sorunludur.

Bu bağlamda:

- 1) Türkiye’de tüm sektörlerde toplam kaç işyeri vardır? Bu işyerlerinden iş sağlığı ve güvenliği mevzuatına uygunluk denetimi nasıl yapılmaktadır?
- 2) Türkiye’de 2020-2021 döneminde işyerlerinde “işe bağlı ölüm sayısı” kaç olmuştur? Bu ölümlerin sebeplerine göre dağılımı nasıldır? Bu ölümlerin yaş ve cinsiyet dağılımı nasıldır?
- 3) Türkiye’de 2020-2021 döneminde işyerlerinde “işe bağlı kazalarla engelli olan kişi sayısı” kaç olmuştur?
- 4) Türkiye’de 63 bine yaklaşan “resmi” COVID ölümlerinin içerisinde işçilerin oranı nedir? Bu konuda bakanlığınızın bir çalışması mevcut mudur?
- 5) İşçilerin COVID salgınına karşı korunması amacıyla bakanlığınızın yürüttüğü çalışmalar nelerdir? SGK’ye kayıtlı işçiler içerisinde “güncel çift doz aşılama oranı” kaçtır?
- 6) Türkiye’de 2020-2021 yıllarında yaşanan iş kazası sayısı kaçtır? Bu kazalarda yaralanan ve yaşamını yitiren kişi sayısı kaçtır? Yaşamını yitirenlerin yaş ve cinsiyet dağılımı nedir? İş kazalarının sektörlere göre dağılımı nasıldır? Kayıt dışılığın yüksek olduğu sektörlerde bu veriler nasıl derlenmektedir?
- 7) Türkiye’de 2020-2021 yıllarında kayıt altına alınan meslek hastalığı sayısı kaçtır? Bu kapsamda tedavisi devam eden kişi sayısı kaçtır? Bu kişilere hangi destekler sağlanmaktadır? Meslek hastalığı nedeniyle her yıl yaşamını yitiren ortalama kişi sayısı kaçtır? Yaşamını yitirenlerin yaş ve cinsiyet dağılımı nedir? Meslek hastalıklarının sektörlere göre dağılımı nasıldır? Kayıt dışılığın yüksek olduğu sektörlerde bu veriler nasıl derlenmektedir?
- 8) Türkiye’de mültecilerin geçirdiği iş kazaları ve maruz kaldıkları meslek hastalıklarına ilişkin Bakanlığınızın bir veri derlemesi veya raporu mevcut mudur? 2011-2021 yılları arasında Türkiye’de yaşamını yitiren mülteci işçi sayısı ve bu kişilerin uyruk, cinsiyet, yaş gibi göstergeleri nedir?
- 9) Türkiye’de işyerlerinde tedbirsizlik nedeniyle yaşanan ölümlerden bakanlığınızı siyaseten sorumlu görüyor musunuz? Bu sorumluluğun gereği olarak yaşamını yitirmiş işçilerin ailelerine sunduğunuz psikolojik, ekonomik ve sosyal destekler nelerdir?